

# آن روی سکه

در کنار حضور فیلم‌ها و فیلمسازان ایرانی در جشن‌ها و جشنواره‌های سینمایی جهان و کسب جوایز و افتخارات چشمگیر، عده‌یی از سینماگران ایرانی خارج‌نشین هم در عرصه‌های بین‌المللی، صاحب شهرت و افتخار هستند. در مطلب حاضر صرفاً به منظور آشنایی با گروه اخیر، فعالیت‌های آن‌ها را مرور می‌کنیم.

حامد مظفری

## فیلمنامه‌نویسان برجسته

در زمینه‌ی فیلمنامه‌نویسی نیز ایرانیان استعداد خود را به خوبی نشان داده‌اند آن‌چنان که «حسین امینی» در سال ۱۹۵۵ فیلم «از روشنایی مردن» به کارگردانی «پیتر کوزمین اسکای» را فیلمنامه‌نویسی کرد. امینی هم‌چنین با کارگردانان مشهوری چون «مایکل وینترباتم» و «توماس هاردی» همکاری داشته است. از دیگر آثار معروف این فیلمنامه‌نویس ایرانی مقیم انگلیس می‌توان به فیلم‌های «چهار پر» و «حمله‌ی بزرگ» اشاره کرد. امینی در سال ۱۹۷۷ برای فیلم «بال‌های قمری» نامزد جایزه‌ی اسکار بهترین فیلمنامه‌نویس سال شد.

دیگر فیلمنامه‌نویس ایرانی هالیوود، «فرهاد صفی‌نیا»ست. صفی‌نیا در سال ۱۹۷۵ در تهران متولد شد و در چهار سالگی به همراه خانواده‌اش ایران را به مقصد پاریس و سپس لندن ترک کرد. او در کالج کمبریج تحصیلاتش را در زمینه‌ی اقتصاد به پایان رساند و طی همین سال‌ها در نمایش‌های مختلفی بازی کرد. فرهاد صفی‌نیا پس از فارغ‌التحصیلی به نیویورک مهاجرت کرد و در زمینه‌ی فیلم در دانشگاه نیو اسکول به تحصیل پرداخت. او به‌تازگی با همکاری «مل گیبسون» یکی از بهترین فیلم‌های این کارگردان جنجال‌برانگیز هالیوود را به نام «آپوکالیپتو» فیلمنامه‌نویسی کرده است.

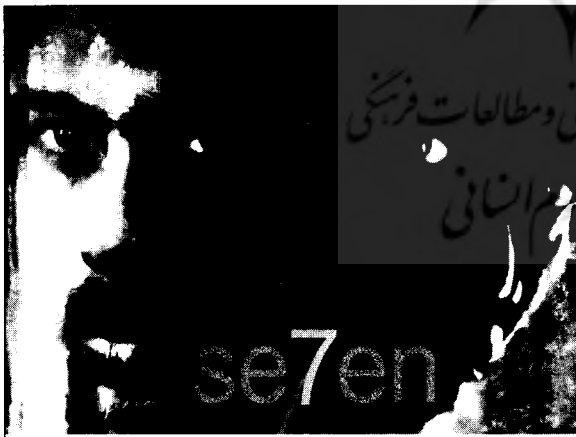


## قدمتی بیش از ۳۰ سال

اگرچه عمده شهرت شاغلین در صنعت سینمای جهان و در رأس آن‌ها سینمای هالیوود به بازیگران فیلم‌ها و مجموعه‌های تلویزیونی مربوط می‌شود و به همین دلیل هم بوده که حضور بازیگری ایرانی به نام «گلشیفته فراهانی» در فیلمی به کارگردانی «زیدلی اسکات» حواشی فراوانی را به وجود آورد، اما ایرانیان ساکن در اروپا و به‌ویژه آمریکا یکی از معدود ملیت‌های مقیم این دو قاره هستند که توانسته‌اند توانایی‌های خود را در امور مربوط به پشت‌صحنه‌ی سینما از ساخت موسیقی گرفته تا فیلمبرداری و حتی کارگردانی به خوبی در معرض نمایش بگذارند. البته این موضوع، مسئله‌یی تازه نبوده و قدمت آن به سال‌های دهه‌ی ۷۰ میلادی بازمی‌گردد. در آن دوران «رضا بدیعی» کارگردان ایرانی، در هالیوود به شهرت فراوانی رسید. او که یکی از دوستان و شاگردان «رابرت آلتن» کارگردان مشهور آمریکایی بود، طی مدت زمان کوتاهی به یکی از کارگردانان عصر طلایی مجموعه‌های تلویزیونی آمریکا تبدیل شد!

## تکنیسین‌های درجه یک

امروزه نیز بازیگران ایرانی‌الاصلی چون «شهره آغداشلو» و «کاترین بل» در هالیوود در دو عرصه‌ی سینما و تلویزیون از شهرت قابل توجهی برخوردارند. هم‌چنین سینمای هالیوود طی این سال‌ها از فعالیت تکنیسین‌های بزرگ ایرانی برای خلق آثار برجسته‌ی تاریخ سینما بی‌بهره نبوده است. «داریوش خنجی» فیلمبردار دو فیلم به‌یادماندنی «اوتتا» و «هفت»، «حسن فتحی» گریمر فیلم «سیاره‌ی میمون‌ها» و «حبيب زرگرپور» مسئول جلوه‌های ویژه‌ی فیلم‌های مشهوری چون «گردباد»، «جنگ ستارگان: اپیزود ۱، تهدید شیخ»، «جومانجی» و «توفان شدید» از جمله این تکنیسین‌ها هستند.



«سپروس نورسته» دیگر ایرانی هالیوود بوده که در زمینه‌ی فیلمنامه‌نویسی صاحب شهرت است. او که در کلورادو متولد شده، تحصیلاتش را در دانشکده‌ی سینما در نیومکزیکو به پایان رساند. نورسته در جوانی در عین آن که در لس آنجلس به صورت حرفه‌یی تینیس بازی می‌کرد، به فیلمنامه‌نویسی نیز می‌پرداخت. چندی بعد او اولین کار تولیدی خود را برای شبکه‌ی تلویزیونی سی‌بی‌اس نوشت. موفقیت او در این کار باعث شد تا به مدت پنج سال در پروژه‌های مربوط به مجموعه‌های تلویزیونی فعالیت



### حسین امینی

«حسین امینی» نخستین بار در سال ۱۹۹۲ بود که با نگارش فیلمنامه‌ی «از روشنایی مردن» توانست برای خود اعتباری دست و پا کند و برای همین تله‌فیلم هم نامزد جایزه‌ی بفتا شد، اما اقتباس او از رمان «جود» نوشته‌ی «توماس هاردی» توانایی‌هایش را کاملاً متبلور کرد و

همکاری با «مایکل وینترباتم» یکی از درخشان‌ترین فعالیت‌های اوست. اقتباس بعدی او یعنی «بال‌های قمری» یک موفقیت بزرگ بود که نامزدی اسکار، بفتا و چند جایزه‌ی معتبر دیگر را به همراه داشت. امینی نشان داده در زمینه‌ی اقتباس‌های کلاسیک بسیار تواناست.



کند. نورسته در سال ۲۰۰۱، «روز ریگان» با بازی «ریچارد دریفوس» را برای کمپانی پارامونت نویسنده‌ی و کارگردانی کرد. همسر نورسته نیز فیلمنامه‌نویس است.

### انیمیشن‌ساز برادران وارنر

«داستین الیس» دیگر هنرمند ایرانی - آمریکایی که از مادری ایرانی و پدری آمریکایی متولد شده، کار خود را به صورت حرفه‌یی با انیمیشن «فرشته‌های ریچارد» آغاز کرد و با انیمیشن «غول آهنین» به کمپانی انیمیشن‌سازی برادران وارنر راه یافت. او چندی بعد در پروژه‌هایی چون «اوسموسیس جونز» و «اسکوبی دوو» نیز فعالیت کرد. موفقیت این دو انیمیشن باعث شد تا به صنعت انیمیشن‌سازی علاقه‌مند شده و با تکیه بر دانش و فرهنگ خود انیمیشن «بابک و دوستان» را بسازد که با استقبال ایرانیان سراسر دنیا روبه‌رو شد.



### رامین بحرانی

«رامین بحرانی» که متولد ۱۹۷۵ بوده، بعد از پایان تحصیلاتش فیلم «بیگانگان» را ساخت که خودش هم در آن بازی کرده است. او غیر از فیلم کوتاهی به نام «تخته» سه فیلم دیگر نیز ساخته که در هر سه اثر، نویسنده و تهیه‌کننده است. البته در نگارش فیلمنامه‌های دو فیلم اخیرش «بهاره عظیمی» هم او را همراهی کرده است. فیلم آخر بحرانی با عنوان «بدرود سولو» سال گذشته در بخش بین‌الملل جشنواره‌ی فیلم فجر به نمایش درآمد.

### رضا بدیعی

«رضا بدیعی» فعالیت خود را از دهه‌ی ۶۰ در سینما و تلویزیون آمریکا شروع کرد و طی دهه‌های بعدی و به واسطه‌ی کارگردانی مجموعه‌های پرمخاطب تلویزیونی به شهرت رسید. او هم‌چنین قسمت‌هایی از «مأموریت ناممکن»، «مرد شش میلیون



دلاری»، «استارسکی» و «هاج و تیم پلیس» را نیز کارگردانی کرده است. بدیعی نزدیک به ۹۰ کار تلویزیونی و سینمایی در کارنامه‌ی خود دارد و در دهه‌های ۸۰ و ۹۰ هم سهمی در کارگردانی مجموعه‌های «پیش‌تازان فضا»، «بی‌واچ» و «نیکیتا» داشته است.

### مسی تاج‌الدین

یکی از فیلمنامه‌نویسان البته کم‌کار ایرانی؛ فیلم‌های «لثو» و «ژاکت» تنها آثاری هستند که در مقام نویسنده از خود به‌جای گذاشته است. در نگارش فیلمنامه‌ی لثو، «امیر تاج‌الدین» همکار او بود. «چهارشنبه» کار بعدی اوست که در سال ۲۰۱۰ به نمایش در خواهد آمد.

### همکاری با برترین‌ها

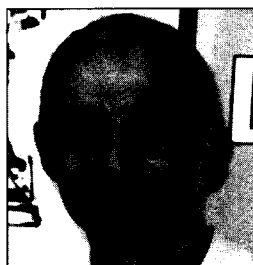
در بین مشاهیر ایرانی هالیوود، «بابک شکریان» متولد تهران نیز وجود دارد. او در دوران جوانی به همراه خانواده‌اش به آمریکا مهاجرت کرد. بابک شکریان که بیش از همه در زمینه‌ی کارگردانی شهرت دارد اولین فیلم مستقل خود را در اواخر دهه‌ی ۷۰ ساخت. اما در کنار همه‌ی این‌ها باید به «همایون ارشادی» نیز اشاره کرد؛ بازیگری که با نقش‌آفرینی در تعدادی از فیلم‌های خوب و هنری سینمای ایران از جمله «درخت گلایی» ساخته‌ی «داریوش مهرجویی» خود را مطرح کرد تا نظر «مارک فورستر» کارگردان مشهور هالیوود و سازنده‌ی آثار معروفی همچون «مجلس رقص هیولا» و «پیدا کردن سرزمین رؤیایی» را به خود جلب و با حضور موفق در «بادبادک‌باز» اثر دیگر این کارگردان، راهش را به سوی هالیوود باز و هموار کند. او در «آگورا» جدیدترین فیلم «آلخاندرو آمنابار» کارگردان اسپانیایی تبار هالیوود نیز به ایفای نقش پرداخته است.

### فهرست سینماگران

فهرست زیر دربرگیرنده‌ی نام بخشی از سینماگران برجسته‌یی است که یا خود از ایران مهاجرت کرده یا از پدران و مادرائی ایرانی در کشورهای میزبان زاده شده و به‌اصطلاح ایرانی تبار هستند.

### شان توب

بزرگ‌شده‌ی منچستر که از دوران جوانی به عنوان شخصیتی شوخ و طنز شناخته می‌شده است. «شان توب» از اواسط دهه‌ی ۸۰ کار بازیگری در تلویزیون را آغاز کرده و در مجموعه‌ی پرطرفدار «لاست» هم به ایفای نقش پرداخته است. او در فیلم «بادبادک‌باز» با «همایون ارشادی» همبازی بود. از فیلم‌های دیگر توب می‌توان به «تصادف»، «جنگ چارلی ویلسون» و «سرزمین زیادی» اشاره کرد.



نهایت به سال ۱۹۷۷ در یوسی.ال.ای ثبت‌نام کرد. بعدها او این دانشگاه را ترک کرد و تحصیلاتش را در دانشگاه نیویورک پی گرفت. خنچی علاوه بر همکاری با کارگردانان مشهوری چون «رومن پولانسکی»، «دیوید فینچر»، «برناردو برتولوچی»، «وونگ کار-وای» و «سیدنی پولاک»، با کارگردان مشهور نماهنگ‌های برجسته «کریس کاینیگهام» نیز همکاری داشته است.

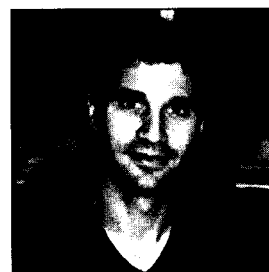
### بیژن دانشمند

بیش‌تر به خاطر بازی در فیلم «بیست انگشت» ساخته‌ی «مانیا اکبری» شناخته شده اما نقش‌آفرینی در «مونوخ» اثر «اسپیلبرگ» مهم‌ترین کارش است. او در فیلم‌های «پیکره‌ی دورویی‌ها» ساخته‌ی «ریدلی اسکات» و «محدوده‌ی سبز» ساخته‌ی «پل گرین‌گراس» هم نقش‌آفرینی کرده است. «دانشمند» سابقه‌ی کارگردانی نیز دارد.



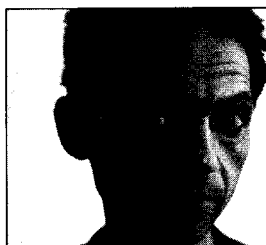
### رامین جوادی

«رامین جوادی» زاده‌ی ۱۹۷۴ در دویسبورگ آلمان، آهنگساز فیلم و مجموعه‌ی تلویزیونی است. جوادی به خاطر ساخت موسیقی‌های مکمل، ارکستراسیون و دستیاری «هانس زایمر» در فیلم‌هایی مانند «بتمن آغاز می‌کند» و «دزدان دریایی کارائیب: نفرین مروارید سیاه» شهرت دارد. او به عنوان آهنگساز فیلم‌های «تیغ: سه گانگی»، «از غبار بپرس»، «فصل آغازی»، «آقای بروکس» و «متولد نشده» و هم‌چنین مجموعه‌های «آستانه» و «فرار از زندان» فعالیت کرده است.



### کاوه زاهدی

به عنوان بازیگر و کارگردان در هالیوود و بیش‌تر در سینمای مستقل فعالیت دارد. او در دانشگاه فلسفه خوانده و در فیلم‌هایی ساخته‌ی «ریچارد لینکلتر» و «الکساندر پین» هم بازی کرده است.



### مازیار جبرانی

او در اصل یک کمدین است که غالب نقش‌های خود را طنزانه اجرا می‌کند. جبرانی از «ادی مورفی» به عنوان یک منبع الهام یاد می‌کند. در مجموعه‌ی «۲۴» و فیلم «مترجم» بازی کرده و بیش‌تر آثارش تلویزیونی است.



### هومن خلیلی

یک تازه‌وارد که در انیمیشن «ماشین‌ها» صدایشده بوده و در فیلم «کلورفیلد» هم بازی کرده است. «خلیلی» قصد دارد بازیگری را بیش‌تر از گذشته جدی بگیرد.



### حبیب زرگرپور

در زمینه‌ی جلوه‌های ویژه و جلوه‌های بصری و طراحی‌های هنری رایانه‌ای، بی‌شک «زرگرپور» یکی از غول‌های هالیوود است؛ کافی‌ست به کارهای او نگاهی بیندازید: «جنگ ستارگان»، «ماسک»، «جومانجی»، «گردباد»، «چشمان مار»، «نشانه‌ها» و «هویت بورن». زرگرپور به‌تازگی نیز در پروژه‌ی «ریسمان نقره‌یی» همکاری داشت. او و گروهش تا کنون دو بار نامزد دریافت جایزه‌ی اسکار شده‌اند و دو بار هم جایزه‌ی بفتا را به دست آورده‌اند.



### بابک شکریان

«بابک شکریان» در سال ۱۹۶۵ در تهران متولد شده و مهم‌ترین فیلم

### داریوش خنجی

«داریوش خنجی» متولد ۲۱ اکتبر ۱۹۵۵ در تهران، مدیر فیلمبرداری و فیلمبردار ایرانی‌تبار بوده که پدرش ایرانی و مادرش فرانسوی است. او در دوازده سالگی تصمیم گرفت که فیلمساز شود و پس از سنجیدن دانشگاه‌هایی که می‌توانست برای رسیدن به هدف در آن‌ها تحصیل کند در



### داریوش کاشانی

«کاشانی» در سال ۱۹۶۹ در تهران متولد شد و بعد از مهاجرت به نیویورک به سراغ بازیگری رفت و با این که تجربه‌ی کاری چندان زیادی نداشت اما به سرعت توانست در مجموعه‌های تلویزیونی موقعیت تثبیت‌شده‌ی را برای خود به وجود آورد. البته او به عنوان بازیگر تئاتر کار خود را آغاز کرد

و اجراهایی که در نیویورک روی صحنه برد در موفقیت‌هایش بی‌تأثیر نبودند. حضورش در مجموعه‌های پرمخاطب ۲۴ و لاست هم برای او شهرت و اعتباری خاص به ارمغان آورد. «چشمان عقاب» کار سینمایی جدی‌تر اوست که در آن با «بیلی باب تورنتون» همبازی بود.

### پدرام گشتاسب‌پور

«گشتاسب‌پور» متولد ۱۹۷۵ است و از بزرگان جلوه‌های بصری؛ در قسمت‌های اول و دوم «اسپایدرمن» به عنوان انیماتور ارشد با گروه عظیم این دو فیلم پرفروش کار کرده و همکاری در فیلم‌هایی چون «چهنده»، «جهان سایبر» و «فانتزی نهایی» در کارنامه‌ی کاری‌اش دیده می‌شود.



### امیرمکری

«امیر مگری» به عنوان فیلمبردار و مدیر فیلمبرداری از اواسط دهه‌ی ۸۰ کارش را آغاز کرد و سابقه‌ی همکاری با کارگردانی چون «کن راسل» را در کارنامه دارد. بیش‌تر کارهایش مربوط به سینمای اکشن است و در کارنامه‌ی کاری‌اش آثاری چون «سریع و خشمگین»، «سالار جنگ»، «دریای سلطون»،

«گنجینه‌ی ملی» و «پسرهای بد ۲» به چشم می‌خورند. در چند سال گذشته مگری در مسیر خوبی قرار گرفته و اگر همین‌طور پیشرفت کند به درجات بالاتری خواهد رسید.

آخرین کار سینمایی‌اش مدیریت فیلمبرداری قسمت تازه‌ی سریع و خشمگین بود که اوایل بهار امسال در سینماهای آمریکا به نمایش درآمد. امیر مگری متولد ۱۹۵۶ است و برخلاف شایعات موجود با «شهرام مگری» کارگردان «اشکان، انگشتر متبرک و چند داستان دیگر» هیچ نسبتی ندارد!

### نوید نگهبان

«نوید نگهبان» در سال ۱۹۶۸ در ایران متولد شده و با این که از سال ۲۰۰۰، بازیگری در سینما و تلویزیون را آغاز کرده اما در همین مدت کوتاه در نزدیک به ۵۰ فیلم، تله‌فیلم و مجموعه‌ی تلویزیونی حضور داشته است. جنگ چارلی



سینمایی که ساخته است «آمریکای زیبا» نام دارد که در آن «شهره آغداشلو» و «آتوسا لئونی» نقش آفرینی کرده‌اند. این فیلم به زندگی یک گروه مهاجر ایرانی می‌پردازد که از این منظر، «خانه‌ی بی‌شن و مه» تحت تأثیر آن ساخته شده است.

### پدرام شه‌دای

از طراحان جلوه‌های بصری که در فیلم «آپوکالیپتو»ی مل گیسون حضور داشته است. «بوگی من»، «غار» و «سانتای بد» از دیگر کارهای اوست.

### فرهاد صفی‌نیا

بیش‌تر فعالیت‌هایش به دورانی برمی‌گردد که در کمبریج مشغول کار تئاتر بود. او سپس به نیویورک رفت و در آن‌جا محصل سینما شد. مهم‌ترین کار او همکاری با «مل گیسون» در نگارش فیلمنامه‌ی آپوکالیپتو بوده است.



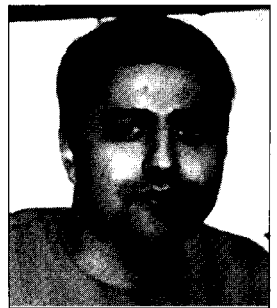
### کامی عسگر

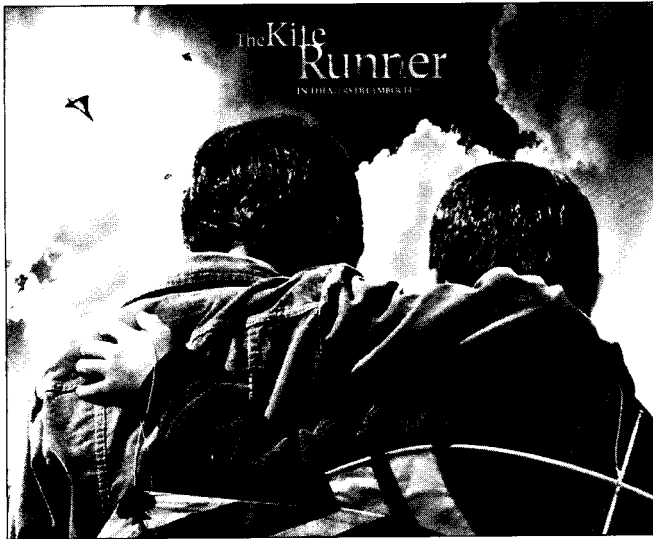
«کامی عسگر» در سال ۱۹۶۵ در ایران به دنیا آمده است. او به عنوان صداکذار و کلاً طراح جلوه‌های صوتی، یکی از معتبرترین نام‌های سینما و تلویزیون آمریکاست و بارها از این سخن گفته که به ایرانی بودنش افتخار می‌کند! عسگر از اواخر دهه‌ی ۸۰ کار خود را به‌طور رسمی آغاز کرد و طی چند سال اخیر به خاطر کار در دو فیلم مل گیسون، یعنی «مصایب مسیح» و «آپوکالیپتو»، نامش بر سر زبان‌ها افتاد. تخصص عمده‌ی کامی عسگر در زمینه‌ی فیلم‌های گونه‌ی وحشت است. از دیگر فیلم‌های مهم او می‌توان به دو ساخته‌ی بحث‌برانگیز «الی راث» یعنی قسمت‌های اول و دوم «هاستل / خوابگاه» اشاره کرد. او یک بار هم به همراه «شان مک کورمک» نامزد دریافت جایزه‌ی اسکار شده است.



### بابک فروتن‌پور

یکی دیگر از ایرانیانی که در زمینه‌ی اجرا و مدیریت جلوه‌های ویژه فعالیت دارد اما اصلاً پُرکار نیست! «اسپیس جیم» که یکی از آثار متفاوت زمان خودش بود و «افراد ایکس» تنها کارهای قابل اشاره‌ی «فروتن‌پور» هستند ظاهراً او چنان که باید شیفته‌ی کار در سینما نیست.



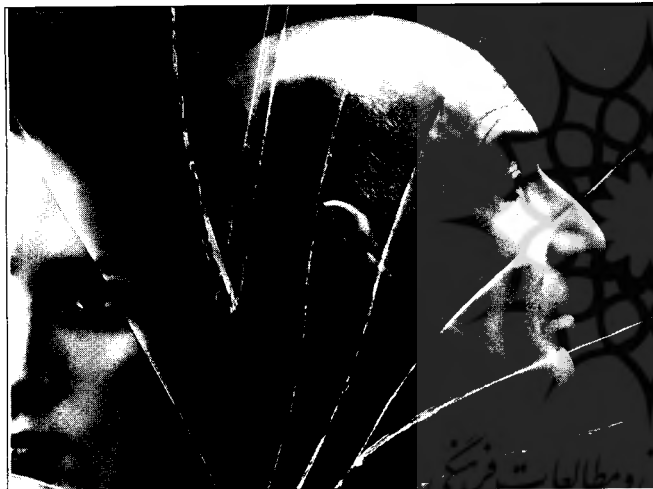
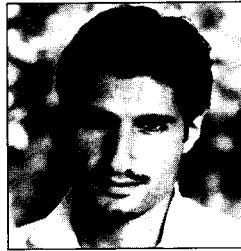


ویلسون ساخته‌ی «مایک نیکولز» که در آن با شان توب همبازی بود، یکی از آخرین کارهای اوست. نگاهیان تا کنون در کنار بازیگرانی نظیر «دوآرد نورتن»، «کالین فارل» و «فارست ویتاکر» به ایفای نقش پرداخته و به نظر می‌رسد طی چند سال آینده در سینمای هالیوود جایگاه ثابت و دست‌نیافتنی برای خود دست و پا کند.



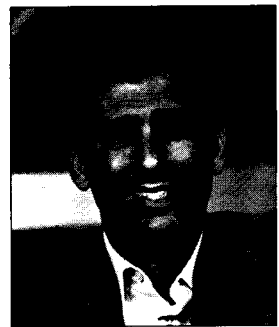
### کیوان نواک

به شکل جالبی با حروف اسم خود، فامیلی‌اش را ساخته که یادآور «کیم نواک» است. او بیش‌تر در تله‌فیلم بازی کرده و فیلم «سیرینا» از معدود آثار سینمایی معتبرش است.



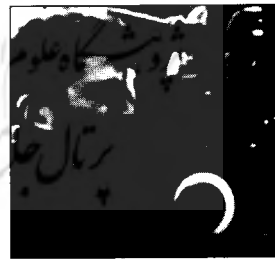
### سیروس نورسته

او تمام تمرکز خود را روی پروژه‌های تلویزیونی گذاشته و به عنوان نویسنده در تله‌فیلم، تله‌تئاتر و برنامه‌های تلویزیونی بسیاری به فعالیت پرداخته است. «نورسته» کار خود را در سال ۱۹۸۶ با نوشتن برای سی‌بی‌اس آغاز کرد. پروژه‌های «روز ریگان» در سال ۲۰۰۱ توسط او نوشته و کارگردانی شد که در آن «الیور استون» مجری طرح بود.



### مهدی نوروزیان

«مهدی نوروزیان» که برای فیلم کوتاه «کشتن جو» نامزد دریافت جایزه‌ی اسکار بهترین فیلم کوتاه شد، تنها یک فیلم بلند به نام لئو ساخته که در آن «جوزف فاینس»، «الیزابت شون» و «سم شپارد» به ایفای نقش پرداخته‌اند.



### باب یاری

او بزرگ‌شده‌ی نیویورک است و چهار شرکت عظیم تهیه‌ی فیلم دارد. «یاری» یکی از تهیه‌کنندگان فیلم اسکاری تصادف است. او تا کنون بیش از ۴۰ فیلم تهیه کرده که همین حالا ده فیلم از این تعداد در مراحل مختلف کاری به سر می‌برند. او یک حرفه‌یی تمام‌عیار و یک سرگرمی‌ساز بزرگ است ■

